Számszeríj - vadászjeleneteket ábrázoló csontberakásokkal

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	69.2038.1
Készítés ideje:	17. SZÁZAD
Készítés helye:	Németország (feltehetően)
Anyag:	acél; csont; diófa; kötél
Technika:	csontberakás; kovácsolt
Méretek:	hosszúság: 52 cm szélesség: 45,5 cm magasság: 11 cm

E kisméretű, vélhetően lóhátra szánt díszfegyver a számszeríjak hagyományos alakját követi, ám tus-kialakítása a 17. században elterjedt ún. "őzpata" forma. Díszfegyver jellege ellenére e tárgy esetében is teljes értékű, működőképes fegyverről beszélhetünk. Diófából faragott ágyazata acélból készült felhúzó és kioldó szerkezetet rejt, mely a ravasz meghúzásával oldotta ki a megfeszített ideget. Az ágyazaton keresztülvezetett acélíjat kötélhurok rögzíti.

Oldalain teljes hosszúságban összefüggő jelenetsorokat találunk. Az arctámasz felől haladva az első jeleneten lovukon lépdelő előkelő párt látunk, akik gyalogos kísérőjükkel vadászatra indulnak. A férfi karján sólyom ül, oldalán nemességére utaló kard lóg. A tájba helyezett jelenet kontúrja követi a tus vonalát. A következő képsoron javában tart a kacsavadászat. A fás-bokros, nádassal övezett vízparti jelenet úszó, repülő, parton ülő madaraira jobbról és balról puskás vadászok lőnek. Az elejtett madarat kutya viszi szájában gazdájához, míg egy másik gazdája mellett lapul. Egy ágon páva ül a szélen fa mögött felszerszámozott ló áll. A jelenetsor hátterében finom indás-leveles mustra fut végig. Az átellenes oldal tus felőli végét nagyméretű, csavarodó leveles inda és virág kompozíciója díszíti, ezt követően a madárvadászat és -befogás módozatait bemutató jelenetsort találunk. A szélen nyílpuskás vadász figyel, közelében egy másik hosszú nyelű hálóval igyekszik madarat fogni, míg társa kalitkával siet utána. Tőlük jobbra újabb nyílpuskás vadász egy repülő madárra céloz. Arrébb, a fák közt puskás férfi lő madarakra. A korábbi tájháttér itt városi környezetre vált. Az életképekre emlékeztető valósághű, életteli jelenetsor hátterében számos felrebbenő, röpülő madár és stilizált levél tölti ki a képteret. A figurák modellálását itt is a csontlapok véseteibe bedörzsölt fekete szín szolgálta a kellő grafikai hatás elérést. A fegyver felső kávájét stilizált mintázatú csontlapok és ugyancsak stilizált gyümölcsök, maszk- és levélberakások díszítik. A jelenetek igényes kidolgozásúak, kivitelezésükhöz vélhetően metszetes elő képek szolgáltak.

Irodalom

- Simonyi István, Pandur Ildikó, Békési Éva: *Reneszánsz ötvöskincsek. Az Iparművészeti Múzeum kiállítása*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2008. - Nr. 21.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum